

N° 18.

Sela-Sanomia,

Toita on kokoillut

Jak. Juteini.

Wipurissa.

Cedervallerin Lesken ja Pojan Kirja-painosta,
vuonna 1844.

Imprimatur:

G. REIN.

Mies sanoi toiselle, joka suuresti kehui oppiansa: jos minä tietäisin kaikki, kuin et sinä vielä tiedä, niin olisin minä oppinein mies maan päällä.

Mingä tähden on teillä harmaa pää ja kuintengin musta parta? kysyi Ruhtinas wanhalda ukold. Sen tähden, armollisin Herra, vastasi ukko, että hiukseni ovat kahta-kymmeniä vuotta vanhemmat partaani.

Ruingas jaksat elää? kysyttiin kerran wanhalda juomarilda, kuin ei sinulla enää hambaita ole. Kiitos Jumalan, vastasi ukko; eihän wiinaa purta tarwitse.

Talon-poika löi lapiolla kuoliaksi naapurinsa koiran, josta tähden hän joutui Dikenteen. -Mingä tähden sinä naapuris koiran lapiolla tapoit? kysyi Tuomari. Sen tähden, Herra Pää-tuomari, että se puri minua, vastasi talon-poika. Miksi et sinä tuota warrella rangaissut? toisti Tuomari. Eipä hängän minua hännällänsä purrut, oli vastaus.

Joku kerskasi, että hän sodassa omin käsin oli lyönyt jalat poikki yhdeldä wiholliseldä. Miksi et sinä ennen pääätä lakkaisnut? kysyi toinen. Ei sillä enää pääätä ollutkan, vastasi hän.

Mies sanoi toiselle: minä tiedän konstin, kuinga wiisainta lapsia tehdään. Se on hyvä, mainitsi toinen; sinä tiedät siis enemmän kuin isäs tiesi.

Palvelia ilmoitti isännälle, että hiiri oli syönyt hänen saappaansa, joka on kamala ennustus. Kamalambi olisi se ollut, sanoi isändä, jos saapas olisi hiiren syönyt.

Mies osteli silmä-lasia, ja koettaa lukea kirjaa yhdellä ja toisella parilla, aina sanoen: ei nämät kelpaa. Et sinä tuka tiesi osaakan lukea, sanoi Saksia viimein. Hm, jos minä lukea osaisin, mitä minä sitte silmä-lasilla tekisin, mainitsi ostaja, joka lukemista warten niitä halusi.

Koska hywin rakennettu silta suuressa kaupungissa valmiiksi saatiin ja syyniä pidettiin, tuli yksi talon-poitakin sitä katselemaan. Mestari kysyi häneldä pilkalla, mitä hän sillasta luulee? O ja, kelpaa kyllä, wastasi talon-poika. Se oli oikein, että sen poikki wirran teitte; jos sitä olisitte pitkin päin tekemään ruvenneet, ei se olisi vielä valmiina.

Ruhtinas kohtasi muinen tylyn miehen, jonga hän palkolliseksi luuli ja kysyi häneldä: tuka sinun isändäs on? Itse minä, wastasi mies yuseästi. Ah! sinulla on tuhma isändä, sanoi Ruhtinas ja käänsi selkänsä.

Kuningas tuli kerran matkassa ollen seuransa edellä posti-paikkaan, jossa händä odoteldiin, waan ei tunnettu. Hän astui huoneeseen, waati wettä ja rupesti ajelemaan partaansa. Yksi Kuningaan odottaja meni hänen tykönsä ja kyseli: kostaas Kuningas tulee? Waellatteko te hänen edellänsä? taikka oletteko hänellä palweluksessa? Olen, wastasi Kuningas, ja ajelen nyt hänen partaansa.

Waeldaja erhettyi walda-tieldä ja alkoi wäärää tietä ajamaan. Mutta kohtasi miehen, jolda hän kysyi: meneekö tämä tie posti-paikkaan? Menee se hirttolaan, wastasi mies tilysti, se on meidän kirkko-tie.

Guliwili, tawaten irstaisen miehen Raamattua lukemassa, ihmetteli ja sanoi: kuingas nyt asiat owat, kuin sinäkin Raamattua tutkit? Minä ajattelen kuolewaisuutta ja etsin tässä itselleni sopiwaista hauta-piirrosta, wastasi hän. Mitäs turhaa teet, mainitsi toinen; löydäthän sen vähemmälläkin toisesta Uskon kappaleesta Lasten Kirjassa, jossa owat sinulle sopiwaitset sanat: Kuoletettiin ja haudattiin. Mies astui helwettiin.

Köyhäldä mieheltä, jolla oli kiwulloinen waimo ja monda piendä lasta, kysyttiin: kuinga voit sinä elää turjassa tilassas? Mies wastasi: niin kuin taiwaassa, jossa ei syöda eikä juoda.

Mies Oikeuden edessä, kesällä tapahtuneesta bewoisen warkaudesta, tunnusti käyneensä metsässä

Minun pesää etsimässä, ja kuin hän nousi puuhun, taittui oksa, että hän putosi alas hevoisen selkään, joka puun alla ruohoja söi. Hevoinen karkasi pois, sanoi hän, ja wei minun mukaansa. Tästä mahtaa korkea Dikeus hawaita, että minä en ole hevoista warastanut, waan hevoinen on syynalainen, joka on minun ryövännyt. Tunnustus oli kyllä sukkela; mutta kuin ei ollut todistusta hevosen rikokseen, tuli mies itse syypääksi.

Turun kaupungissa oli suomalainen Bormari, jona ikkunan alla, hänen kauniin tytärtensä tähden, muutama herrainen nuorukainen piti liikaa huwitusta. Bormari suuttui siitä ja tah toi heitä kepillä rangaista. Hän sai kiini Maa-herran pojan, joka Ruotsin kielen murteella ilmoitti olevansa Maa-herran sonnin. Wai niin, junkkari! sanoi Bormari lyödessänsä, mutta sinua pitää ihmiseksi opetettaman.

Maalda lähetti herra ystävänsä kaupungissa talon-pojan muassa kirjauksen ja korillisen marjoja. Tuldua kartanolle lasti mies korinsa maa-han, niin kauaksi kuin hän ilmoitettiin isännälle. Nyt tuli pari talon apinää, lapsen waatteissa, söömään ja wiskomaan marjoja, jota talon-poika ei rohjennut estää, eikä ne kiellosta huolineet. Mies pääsi viimein kammariin, jossa isäntä luki kirjauksen ja kysyi: miksi kori on waiillinen, koska kirjauksella ei puhu puolesta, waan täysinäisestä korista? Hyvä herra! wastasi talon-poika, täysihän se oli, mutta wallattomat lapsenne tahtoivat kartanolla perin pohjin kaikki repiä.

Ulkana kändöi porssaita helmassansa Rouulun siivuitse, josta koulu pojat ulos tulivat ja pilkaten

sanoi alkalle: howää päiwää, porfasten emä!
Zohonga akka wastasi: suokon Jumala, suunnatut
fikiäni!

Roska talossa emännän synnitys-hetki lähes-
tyi, sanoi isändä rengille, jonga nimi Pekko oli:
Pekko, mene pian kylään ja ilmoita Warpanalle,
että meille on perillinen tulossa. Rengi wiiwyt-
teli ja kysyi: ongo se poika taikka tyttö? Mene
hölmö! en minä sitä vielä itsekän tiedä, tiustasi
isändä. Rengi meni mieli-pahoillansa haukku-sa-
nasta ja höpisi hammasten wälistä: itse on se
hölmö, joka ei tiedä mitä hän tehnyt on.

Heikko-päänä kulkewainen mies tuli wieraa-
seen kirkkoon ja meni Luffarin penkkiin istumiaan.
Roska nyt Luffari wirren alkoi ja seurakunda ru-
pesi laulamaan, löi hän kädellänsä Luffaria suuta
wasten ja sanoi: jos olisit suus kiini pitänyt, niin
ei olisi tuota pauhua noussut.

Markkinoilla waati talon-poika Nimis-miehen-
sä kahweelle, jota keittäjä kohta kaatoi astiasta
kuppiin. Waan talon-poika, jolle se näytti wete-
läksi, otti astian käsiinsä, pyöritti sitä ja sanoi:
suon minä herralle sakeambaakin. No, nyt sinä
porongin sekoitit! huusi keittäjä. Porohan rahan
maksaa, toisti talon-poika.

Herra meni käwelemään puu-tarhaan ja ta-
pasi työ-miehensä makaawana puun warjossa.
Tiustaten sanoi herra hänelle: niingö sinä, konna,
työ-palkan ansaitset? Ei sinua kohden pitäisi päi-
wängän paistaman. Tähän heränneenä wastasi
mies: hywä herra! semmä tähden minä olengin men-
nyt warjoon lewolle.

Katsas-mieheltä, joka hewoistansa waan yhdeltä siwulda ahkerasti kannusti, kysyi toinen: eikö sinulla ole kannuksia molemmissa jaloissas? Ei tarwitse, wastasi hän; kuin minä saan yhden siwun kulkemaan, niin toinengin mukaan menee.

Kaupungin turulla puhutteli herra pahoin työ-miestä, joka siitä kiwastui ja sanoi: haistakai minun taka-puoleni. Herra suuttui tästä ja tahtoi miestä rangaista. Mies otti paon ja herra ajoi häntä takaa. Toinen herra, joka vastaan tuli, kysyi perään ajajalta: mihingäs juokset? Ah! wastasi hän, tuo koira käski minua taka-puoldansa haistamaan. No, sanoi toinen, eihän siihen niin kiirettä liene.

Tuhma mies tapasi angeriaan herne-maassansa järwen rannalla ja luuli sen kärmeeksi. Tämän sai hän suljetuksi tuohi-konttiinsa ja wei paa-tilla upottaaksensa järween. Angeriaas, weteen päästyä, ui siellä kimmarellen, jota katsellen mies sanoi: ähäh! nyt on sillä turja kuolema.

Wapa-sukuinen nuori herra lähetettiin muiden Ministeriksi wieraan waldakunnan Howiin, jossa hänelle sanottiin: teidän maassanne mahtaa olla sängen wähän wiisaita alka-miehiä, koska parraton nuorukainen Ministeriksi lähetetään. Sohonga hän watas: jos minun lähettäjäni olisi tietänyt, että te luulette wiisauden partaa seuraawan, niin olisi hän lähettänyt teille kasa-pukin minun siaani.

N° 19.

Sydämen Sulatusta

Jhmiselle.

Jak. Juteini.

Wipurissa.

Cederwallerin Pesten ja Pojan Kirja-painosta,
vuonna 1844.

Imprimatur;

G. REIN.

Ne ho i t u s

armah tamaan kanssa-luotuja.

Luoja! armas ajuaan,
sulje täällä synnin tie,
joka vielä maalda wie
kadotuksen kattilaan.

Koska Luoja tahtoi kaikki elävät maan päällä elämän nautinnosta osalliseksi tehdä- ja sitä warten sukukunnat säilyttää, andoi hän heille, runsaan hyvän siunsa, waikeutta tundewan luonnon, jota wailla ei kukaan huolisi, ei tietäisi kawahtaa turmelustansa, josta olennot jälle peräti hukkuiswat. Kuin nyt ihminen oli erittäin Luojansa rakkauden pää-maali ja hänelle lahjoitettiin järki, tieto hyvästä ja pahasta tahdon wapaudessa, että hän hywynyttä harjoittaisi ja pahuutta poistaisi, niin on hänen welwollisuudensa, ehkä omaksi hyväksensä, suojella ja sääliä luondo-kappaleita, ja tarpeen tähden näitä lopetettaissa heidän kuolemansakin hetken liewittää, ei pitkistäin ja lisäten tuskaa raatelemisella, eikä petojakan häwitettäissä niitä ehdolla kiusata, vielä vähemmän etsiä huwitusta julmuudessa, waan kussakin tilassa wähendää taitta pikaisella kuolettamisella waikeudet päättää. Toisin tehden owat ihmiset Wanhurstanden angaran

koston alaiset, ilman toivoa laupiutta löytämään,
kuin ei itse laupiaat olla. Totisesti on sen työ-
läs armoa rukoilla, joka kiusatun raatelee kansa-
luotujansa; sille on armon owi suljettuna, jota ei
awata julman ja paatuneen ruikutukselle. Eikös
siiis jo pitäisi julmuutta hillittämän ja hyvän Su-
malan suosioksi pahuutta ja ilkeyttä kungin wäistä-
män? Ei ainoastansa itse wäistämän, waan muita-
kin niistä estämän, jos me suomme itsellemme ih-
misen armoa ja tahdomme Herralle otolliset olla;
sillä hän lukee kaiken sen tehdyksi itsellensä, olkon
hyvä taikka paha, mitä hänen luoduillensa osote-
taan, etengin ihmisille ihmisildä, jotka monella
muotoa owat yhtä kanda ja siinäkin toinen toisen-
sa wertaisia, että he kaikki armon lähteestä hy-
woyttä ammendawat, jota enemmän, sitä suurempi
on siitä tilin teko toisessa elämässä.

Siirwiä on synnin hinda,
kuin ei rietas, kureja rinda
laske muille laupiutta,
eikä huoli, ehkä täällä,
koston nähden päänsä päällä,
walmistunupi waikeutta.

Ihmisen armo.

Ihminen on aiwan
yli ilon, waiwan

koska toivo ombi tunnossa ;
luotu lakastuva
ombi Luojan kuva ,
jos on rakkautta rinnassa.

Kuullen kuikutukset ,
rumat ruikutukset ,
eikö sydän paisu povessas ?
eikö löydä luondos ,
sula hyvän-suondos
toisen tustaa itse tunnossas ?

Tämän tunnon juuri
arvo ombi suuri ,
ihanaisin ihmisyydelle ;
täällä tätä mailla
olet outo mailla ,
ilkeyskin iäisyydelle.

Petäjän on pinda
raatelian rinda ,
tunnotoina toisen tustissa ,
joka jäätyneeksi ,
hylmä-kiskoiseksi
jääpi, aina julma juonissa.

Tämä turma tapa
on kuin kiiven rava ,
jot' ei koston pelto pehmitä ,
vaikka waan on täällä
mullan mustan päällä
sydämeellä syhtä lämmitä.

Quotuen armo.

Ratsos, ilman tannen alla
kaikkiassa

faunistuvat faðmannot.

Moninaiset muodosansa,
                    menosansa
ovat luonnon olennot.

Muista, joka mainiolla
mielit olla
itse onnen omainen, —
muista, että elävillä
enemmillä
myös on arvo ainainen.

Tämän näyttää näkö, kuulo,
tundo, luulo,
aika alinomainen.

Mitä toiste tuonelassa
tulewassa
nähdä saat, on salainen.

Ilmeinen on ihmisillä,
eläimillä
sama synty kuolemaan,
waan ei vielä tutkittuna,
tunnettuna
tulo tuonen satamaan.

Ohkä kuollaan kamalasti,
kauheasti
elämästä eksytään,
kuka tiesi kuolemassa
kamalassa
suloisesti synnyttään.

Mitä vielä puuttuu meidän
väsyneillä,
taivahassa täytetään;
jos on moni wailla mieltä,
wailla kieltä,
siellä lahja lisätään.

Pitä siis jo, sielu parha,
tundo arka,
tanna sydän suloinen.
Älä kohtaa kowuudella,
kurjuudella
toista, maassa matoinen.

Älä tiusaa kituwaista,
kuolewaista
luonnon lasta leikiten;
tuhallakin tundo syvä,
arvo hyvä
ombi maassa madellen.

Seimolainen helwetille
hirwiälle
ilon tundee ilkeän,

koosta piina pitkällinen,
pittällinen
suotta surmaa elävän.

Linnun pesä.

Isän maja ihmisengin,
syndy-paikka syndisengin
armahaksi arvataan,
kallihiksi katsotaan.

Näin on pesä pienimmällä
linnullakin lendäwällä
paikka pyhä paettaa,
waan ei suotta sullottaa.

Siinä sekin omiansa,
paljahita poikiansa
rakkahasti rawitsee,
siivillänsä suojelee.

Kuningin koto kaikkialla
näin on rakas rauhan alla:
synstä sitä suojellaan,
wakaisesti warjellaan.

N° 20.

Rissan Poika.

Heikommattkin hengiwäiset,
epä-pienet eläwäiset
ovat Herran heimolaiset,
Luojan suuren sukulaiset
armon kautta kaswaneina.

Jak. Juteini.

Wipurissa.

Cederwallerin Lesken ja Pojan Kirja-painosta,
vuonna 1844.

Imprimatur:

G. Rein.

Minä ombi aiwan raskas
minulla nyt mielessäni,
muisto warsin murheellinen
kissan pienestä pojasta.
Tämä, tullen turvatoina
mandereelle maaiimassa,
filmätöinä syntyneenä
joutui kohta julman joukon,
lasten leikki-tawaraksi,
jotka hirmut huoletoina
riemussansa riettahassa
rundesivat rautan raajat,
ilman tunnon ilmoitusta,
että rumat raateliat
ovat ota kadotuksen,
että kaikki kauhistukset,
kaikki piinat pitkälliset
oman tunnon tulistawat
tilin tuskaisen teossa.

Kuin ei ole onnetsemme
hyvän-suonnon, suloisuuden
hengi vielä heränneenä
syndisten sydämissä,
silloin itse ihmisyysskin
ombi kuwa kirouksen,
lujan luomisen häväistys.
Kyllä tuopi tuhmuus maassa,
heikon mielen malttamata,
meille monda erhetystä,

joissa Ruojan laupiutta
toivoo tundo, turmioista
parannuksehen palannut ;
mutta missä mieli-taiten
ehdon toilla elämässä
kasvatellaan kauhistusta ,
siellä kasvaa kirouskin ,
siellä kova koston myrsky
nousee päälle paatunetten ,
jotka kurjat kiusaukset
luonnon lapsille lisäävät.

Tässä täytyy suru-suulla ,
itku-silmin ihmetellä ,
kuinga ombi kansa kylmä ,
kansan kylmän lapsutaiset
vielä julmat juonissansa ,
hirmun teoille haluiset ,
josta waara vanhemmalle
kadotuksen kauheanman
ombi tuskainen tulossa.
Raikki lasten kasvattajat ,
johdattajat joukon suuren ,
Raiksiatkin kansakunnan
pahennusta paistuttaissa
viimein edes-vastauksen
saavat tilinsä teossa ;
jillä kuka kuolewainen
hylkää hyvät liikutukset ,
kuin on waiwan waitentta
eläwäisillä elossa ,
taikka joka julmuudessa
lijan tustan lisäälepi
esimerkillä menonsa ,
se on Herran hurstauden
hämmendäjä, häwäistä ,
waan ei armonsa alainen.

Tuskin tänne ehtineenä
oli pieni kissan poika ,

Joska kouru hirmuiskuuden
 händä kohdasi kowasti,
 niin kuin joskus joukon luona
 waara waimon lapsukaista.
 Näin on täällä tietämätön
 mihin vielä wiskatahan
 syndinengin syndymässä,
 joko helmaan hyvän äidin
 taikka suuhun surkeuden,
 joko onnen omaiseksi
 taikka waiheelle wahingon;
 Inondo, emä eläwäisten,
 monda syötti mammonalla,
 monda juotti janossansa
 terwa-tynnyrin tapista.
 — Ajateltot tätä aina
 ihmis-rakkaat riemusfakin,
 muistatot jo maailmassa
 tietämätöndä tilaansa;
 joskus ombi onnen meri
 fileänä silmissämme,
 joskus jälke julma myrsky
 muuttaa mustaksi elomme.

Silmättömän syndymässä,
 titinässä kissan pienen,
 oli läsnä lasten leikki,
 paljon lapsilla pahunta.
 Pohdullinen olis' luulo
 färjetylle sydämelle,
 ett' ei olleet oudot lapset
 waimon kohdusta kotoisin;
 paha hengi puettanut
 oli häijyt omaisensa
 lasten haamulla hywällä.
 Nämät ensin eläwäistä
 raatelivat riettahasti,
 potkiwat ja paiskeliwat,
 wiskeliwat wuorottaisin

kahda-käsin kestenänsä
toinen toistan sa osailleen.
Viimein riehuu wäsyneinä
ottain kiini käpälöistä
roikahutit kissa-raukan
raajat kiwi-rauniohon
ilon ilkeän lopuksi.

Minä kuului aiwan kurja,
kamala ja kauhistawa,
joka särki sydämiä,
joka kormia kiwisti.
Surkeasti fullottuna,
runnelduna rumemmasti,
kissan poika kitinäällä
ruikuttaapi rauniossa,
naukumalla napiseepi
kohden taivasta kowasti;
sillä ei hän sitmätöinä
nähty muuta murha-miestä,
waan nyt luuli suuren Luojan
syyksi surkeaan tilaansa.

Mutta kuinga liene liika,
napisewa naukuminen
wasta edes-wastattawa,
joka oli onto, täynnä
surkeata soimausta,
häwäistystä hirmuisinda
Herran hengelle hywälle?
Koska, kuinga kostettava
ombi luulo onnettoman,
soimaustin sotiainen
wasten Luojamme wakuutta?
Sallineko tuota tundo
syyksi suotta surmatulle?
taikka ongo tuonelas
leimahtaisfa koston liekin
lewottomain lasten tusta

Wasta julmille waroitua ?
lasten, jotka joutawasti
laiskuudessa lainasivat
pienen haamunsa virulle,
joka heille helwetissä,
tulistellen tuskan hiilet,
jälle jättääpi pufunsa.

Kissan poika kituwainen
alla surman angaramman
luuli kaikki Puojan syöksi,
eikä tiennyt että täällä
perkele on peitettynä,
kätkeytynä sonnin karme-
monen sydämen sisällä;
ihmisyys on ilkeänä
pahan hengen heimolainen
kautta kauhean menonsa.
Waiwa waati walituksen
suusta aiwan surkeasta,
surma syöksi soimaukset
kissan kiusatun kidasta.
Glawäisen, ehkä pienen,
sadatellen sainehesti
hurskautta Herran hengen,
taiwas taipui korkealla,
maa ja tähdet tärisivät,
wapisivat nuoret wahwat,
itse ilma huokaeli,
luondo hämmästyhi häwyllä;
mutta kita kadotuksen
oli riemusta rewennyt,
awattuna ammollensa
walmis niin kuin nielemähan
omat kivotut otansa.

Koska pieni kissan poika
oli syötön silmätöinä,
niin ei woinut koston woima

sitä rangaista rajusti ;
 sillä syv on häijyn hengen
 lasten haamuissa hawaittu ;
 syv on täällä synnin orjan ,
 ihmisyyden, jota itki
 Jeesus jalo katkerasti.
 — Kuule, kansa kuolewainen,
 kurja kylmä-kiskoisena !
 Jos on vielä Wapahdajan
 itku ilman vaikutusta
 syndisien sydämissä ,
 niin on turha kaikki toivo ,
 kaikki lohdutus lopulla.
 — Herättäkön Herra hurskas
 synnin syihin uupuneita
 waikka witsalla wihansa !
 Witsomata viimeisellä
 suokon armon sieluillemme ,
 kuin on kautta parannuksen
 puhdistettu rietas rinda ,
 indo pyydetty pyhäksi ;
 waikuttakön wakaisuuden ,
 suosion ja hyvän-suonnon ,
 rakkauden rauhallisen
 aina palamaan powessa ;
 muutoin owat onnettomat ,
 kurjat kaikki kansakunnat ,
 sielut surtean sukumme.

En mä tiedä engä tunne
 salaisuutta aiwan suurta ,
 mitä warten waiwat , tuskat
 käywät kuoleman edellä ;
 en mä tiedä , engä tunne ,
 mingä mitan laupiutta
 andoi Luoja armollinen
 kiskallekin kituwalla ;
 mutta se on muutumata
 ehto elomme perästä ,

että Herrä huojendaapi
kuormat kaikki kuolemassa,
että hän on helpottanut
kivut myös jo kissan pienen,
joka viimein väsyneenä,
näändyi, nukkui nautumasta,
uupui iäiseen uneensa.

N° 21.

Marffinat.

Tullen, mennen tiedä ties,
ostain, myyden ole mies.
Tiedä ties,
ole mies.

Jak. Juteini.

Wipurissa.

Cederwallerin Pösten ja Pojan Kirja-painosta,
vuonna 1844.

Imprimatur:

G. REIN.

Esivalda walwomainen,
andajana Asetusten,
määrännyt on markkinatkin
mandereelle kylä-kunnan,
taikka kaupungin turulle.

Näin nyt neuvo Esivallan
etsinyt on etusuutta,
keweyttä kaupan kaiken.
Rehelliset retkillänsä
tullessansa tuovat aina
yksi yhtä, toinen toista
myytäväksi markkinoille;
tawarata tarwittaisa
onnen omaisen lisäksi,
yksi yhtä, toinen toista
ostettua omaisuutta
kuljettaapi kotiansa
elon hyötyisen hyväksi.

Mutta missä liene lahja
ilman synnin sekoitusta,
wailla wäärin käyttämistä?
Himo häijön saastaisuuden
on kuin jano juomarilla,
willitseepi niin kuin wiina,
joka juoden janottaapi,
tuopi turmion ikuisen.
Kussa wilja wihertävä
kaswamassa kaunistuupi,
siellä owat ohdakkeetkin
siirtämässä siunausta,
juuri-madot murtawaiiset
matelewat mullan alla,

wahingoksi waarallinen
halla häwittää hedelmät,
että suulla, sydämellä
ombi tusta tunnuksella
tuota maailman menoissa.

Näin on maassa markkinoilla
kanssa wiljaan werrattawa,
josta hywä hyödyttäisi,
jos ei paisuisi pahuutta.
Syndi ombi ohdakkeena,
pahan syynä sydämessä,
josta valmistuu wahingo.
Suopumus on juuri-mato,
onnen ofan murtajana,
kukistaja tunniangin.
Wihat, wainot, wiekkauDET
haaskailewat, niin kuin halla,
siweyden, sielun laihon.

Katfelia kauhistusta,
tutkivainen tunnon kautta
meroa ja menetystä
aina markkinain ajoilla,
silma-näön surkeamman
tuskin tundeepi todeksi;
huokeambi ombi hetki
unen nurjan näkiällä
suotta suuressa hädässä.
Katsos kansa rähisewä,
kurja kulkee kahda-käsin
niin kuin maassa muurahaiset,
mutta mielä muurahaisen,
arwoa ja ahkeruutta
ombi harvoilla hawaittu.
Riehattaisa rietkahasti
huuto, parku, pauhu suuri
ahdistawat awaruutta,

piisättävät pilvein juoksun,
kiroukset kumajavat
taiwas-laelda takaisin.
Bannomiset, warfandet,
petokset ja pahat juonet
ovat, niin kuin myrky maasta,
tänne tulleet tuotetuiksi
kasvatteeksi kauhistuksen,
että olon onnellisen
tukoistus jo kuiwettuupi.

Ajattele, armas sielu!
seiso, itke, ihmettele
paljoutta pahennuksen,
turmeluksen turiloita;
ainetta on aldis kyllä,
joka särkee sydäntä.
Yhdellä on oma tundo
wiipymätä wietäwänä
niin kuin lammas lahtarille,
toinen tuopi kunniansa
myytäväksi myötänensä.
Wiina wihan yllättääpi;
torat, riidat, tappelukset,
suenat siitä äitiävät.
Suomaratti raadollinen
ombi waras waiwaisena,
taikka köyhä kurjuudessa
aina wahingon alainen.

Katsos kuinga käytetähän
juonen kautta julmuudessa,
tuhmuudessa tunnotoina
kanssa luondo-kappaleengin:
täällä härjän taluttaja,
mies on mullikan mukainen,
ehkä kurja kunnotoina
kohtaan kanssa-luotunsa,

welji-puolensa wakaista,
Malistus on outo, wailla
molemmilla mielessänsä;
nämät ovat osatoina
mielä järjettä jalosta.
Mutta mies on menoissansa
syndisemi sydäimestä,
että wasta wertaistansa
nähdä neljällä jalalla.

Tuolla tunnen toisen hölmön
jultembana juhdan kanssa,
näen itse ilkeämmän
ratsastajan rauhatoina
suotta sullowan heroista;
eipä ole hängän ollut
mielen mitatun jaossa.
Takin risain tuuletellen
pittin reittä roikkumassa,
tukka löyhhyt takkurainen,
hassun ho ho i ha ha ha
hirmittääpi hirmun lailla.
Maateliat raukan raajat
rusikoiten rundelewat,
riehuwat nyt riipattuina, —
riipattuina riettahästi,
pian puoli-perkeleinä;
konnet, tehdyt teräksistä,
kannuksina kanda-päisä,
owat miehillä okaiset.
Mutta mitä miehet täällä
werisillä wehkeillänsä
ensin alkawat ajassa,
se on tosin täytettävä
tuolla toisessa elossa,
kussa heitä kuirjat henget,
hiiluwaiset helwetissä,
kannustawat kauheasti
karwaisilla kanda-päillä
— jota karwa kannuksena.

Mitä, paitsi parannusta,
iloittaisa ilkeästi,
syndis raukat raatelevat
Luoja luondo-kappaleita
Herran hywyttä häväisten?
Eikös hurjat hourassansa
mahda muistella totuutta,
että kautta kauhistusten
ahdistuupi Herran armo,
jota turhin tuonelas
sitte anotaan awuksi;
eipä hiiwu hittolas
tulistetut tuskan hiilet,
löydy liekan lieivitystä
armo-aikamme perästä.

Luoja omi lahjoittanut
awuksemme askareissa
waeldajan woimallisen,
hyvän, hiljaisen hewoisen,
joka tyllä tästiansä
woisi myrsätä wihas
waan on warsin kärsiwäinen,
hellä muilda hallittaisa;
mutta niinkuin muukalaiset,
tunnottomat turmelevat
lainan itse Laupiaalda,
kiusailewat, kiduttawat,
kannustawat kaiken päivän
kuiwaneitakin kupeita.
Biattomat wika-päildä
saawat kärsiä kowunta.
Rauhattomain raadellessa
Isän luotuja iäisen,
hofsuttaisa hewoisia,
suotta ruoskien ruwille,
liha luista laastuupi,
wäki waipuupi wähäksi.
Suhda, lahja Jumalalda,

hepo varka hengästynyt,
synnitöinä sydämessä
tandain synnin seljäsänsä,
huokaillepi, waan ei huuda
koston lauhean kovuutta;
mutta Herra, aina hurstas,
huomaitseepi huokauksen,
se on selwempi sanaakin.

— Kuivakon jo käsi kurja
tuottajana tuskaisuutta,
nielkön maakin mandereelda
isät, emät ilkeyden,
taikka tehköt heti hekin
parannuksen palawasti,
ett' ei Herra hurstauden
lopettaisin laupiutta,
sulkis' armonsa säteitä,
syöksis' syystä syndiä
maailmasta markkinoille
kadotuksen lauheamman,
jossa julmat ratsastajat
tulifella tandereella
kostain heitä kannustawat
armoka nyt ajettaissa
kohden itkua iäistä.

Suomi, joka olet suuri,
walmis tielle walistuksen!
sytyttele sydämissä
tunnon tuli, hywän-suondo
kunniaksi kansakunnan;
uudistele unhotettu,
kallis käsky Raikki-wallan
lastemahan laupiutta
luoksi luondo-kappaleengin;
laita laki lurjuksille
estämähän ehdon töissä
turwattoman tuskaisuutta.

N° 22.

Mainioita Suomesa.

Jak. Juteini.

Wipurissa.

Cederwallerin Lesken ja Pojan Kirja-painosta,
vuonna 1844.

Imprimatur:

G. REIN.

Suomen suku.

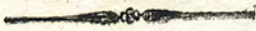
Suomen suku ombi suuri
Alastiassa alkaneena,
jossa oli jalo juuri
kansalla nyt kaswaneena;
mutta siellä muutti mielen,
lähti länsi-asundoonsa,
otti myötä viivan kielen,
kandeleengin kainaloonsa.
Täällä taisi tarpehissa
ensin joutsen jännitellä,
sitte laihon laitoksissa
metsät vanhat vähennellä,
walmistella waroksensa
sekä melan että miekan,
pehmitellä pelloksensa
sekä sawen että hiekan.

Wiipurin pamaus

1495.

Suojattaissa Suomen maata
raitis, raju Ruotsalainen
Posse poisti wendolaisen,
wihollisen Wiipurista,
kaupungista Karjalassa,
perähtti, peljästytti
kautta pahan pamauksen,
joka jätti järistyksen
lostin surman toweriksi,
murennellen tornin muurit,
syösten pirstot pilwihingin
sätki siinä suuren suojan,
että kiwet kiirehesti,
wihaisesti wiskottuina,
puskettuina kaikin puolin
turmeliwat tuhannetkin
ihmisistä ilman alla,
että raajat rauniossa
surmattuina, sullottuina
kamoittiwat kauheasti.

Ruija-sota Suomessa 1597.

Sanamme Suomessa sepiwat somasti
laitoksi lauluun
kuin tiivet suuret ja siileet kirkongin
korkean seinään.

Ryhläpä Suomessa vieläkin wenhywät
hiekalle hongat,
samaten sukumme juuresta jalosta
kaikei kaswaa.

Rorossa nousewat poikamme pulsteat,
muhkeat miehet
kuin kowat koiwut ja korwessa korkeat
karfikko-kruuset.

Pohjolan poika on nuorena notkea,
wanhana wahwa,
rauhassa rakas ja sodassa seifowa
waaroja vastaan.

Raitawan neidongin, tukkaisen kumana,
kauneus testää,
lisäten linnoissa, majoissa, mökissä
riemua rindoin.

Baan eipä waarata anneta alati
onnessa oldaa;
sanoma satojen vuosien warjosta
kummasti kuuuu:
sota on sortawa rumasti runnellut
raukoilta raajat.

furmassa sillonut, särkenyt, sotkenut
perheildä pelkot,
majansa murtanut, poroksi polttanut
aitat ja aumat.
Yhdeksäs Carle ja Sigismund yldyivät
sotahan silloin,
Ruhtinas Ruotsin ja Puolahan paennut
veljensä poika,
kussa hän kaukana tunnusti turhan ja
uupuvan uskon,
jonga se poikana Baawilda perinyt
oli jo ennen.
Tämä nyt tykömme lähetti lekiöt,
waatien waldaa
Carlelda kowalda, ollessa oiwana
Suomengin suoja.
Kansa on kuulewa Carlea kiivasta,
uskoa mutta,
jota jo Lutherus onneksi opetti
muillakin mailla.
Muutama myös oli puolella Puolangin,
omille outo.
Urhollisuudella uljahat sangarit,
kapinan kaswain,
viendävät retkille fortawan sodangin,
pakeille pauhun;
yhteinen ajatus ylltytti alati,
ilmoitti innon,

ennen - - jos kuolla ja huolella huttua
kuin orja olla.

Wahwoilla wapaus, rohkeus rinnassa
waikutti wanha,

wihollisellensa kamala, kauhea
vastus ja waara.

Pitäjä puoldansa, joutseta, jännetä
nuijansa nostaa,

keihästen katkeillen, helisten hetkuwat
pitkätkin piikit,

läheldä lyötyä kurikan kumaus
kuoleman kanda,

wihasta willitty wastahan seisoja
werehen waipuu.

Ehkä on oudoilla turwana tappawa,
mieleinen miekka,

miekata miehemme muksiwat miehistöt
nuijalla nurmeen.

Näin nuija-sota nyt saanut on nimensä
kapinan kautta,

että se selvästi muistossa monella
vieläkin wiipyy.

Wahvasti sotiwat sangerit Suomesa
wainoa waastaan, —

wastahan oppia, wierasta, ontoa
pauloja Paawin.

Kourissa kowissa asehet angarat
täyttäwät työnsä,

metelin mainitun pauhusfa pahasti
hengeä huokuu
huowi ja hevwinen herwoton, haastana
sullottu suohon.
Waan sota-wehkehät woittawat warusta-
mattoman miehen;
tuimasti teräksät tekivät harwaksi
jalongin joukon,
niin että pako ja rangaistus raukoille
palkaksi pandiin.
Carlelle kuitengin lahjoitti Paupias
woiman ja woiton,
että on onneksi ehtinyt lepo ja
waipunut waara,
uskomme alati Suomengin saaresfa
selwänä säilyy.

Swom. kannok. 1.

MB 9633 -
B9654

